

Maj 2024

INFORMATION TIL CENSORER I SKRIFTLIG DANSK - sommercensuren 2024

Nicolai Rekve Eriksen, fagkonsulent i dansk på stx, hf, dsa og gif

Kære censor,

Censorallokeringen er nu afsluttet for sommereksamen 2024.

Det er tilstræbt, at alle allokerede censorer har fået den ønskede mængde opgavebesvarelser. Det har som altid været et puslespil at få censuren til at gå op på bedst mulig vis, og jeg anmoder derfor om, at alle så vidt muligt accepterer den allokering, de er blevet tildelt – med de uhensigtsmæssigheder, der måtte være.

Dette brev er et supplement til STUKs [Information til skriftlige censorer](#), som alle censorer bedes orientere sig i og støtte sig til undervejs i retteperioden og i forbindelse med voteringen.

På de følgende sider findes information om:

TIDSPLAN – VIGTIGE DATOER	2
DET VIRTUELLE CENSORKURSUS.....	2
OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER TIL DE ENKELTE OPGAVER.....	3
RETTEPERIODEN	4
<i>Kommunikation om opgavesæt og besvarelser</i>	4
<i>Netadgang til prøven</i>	5
<i>Anonymisering af opgaver</i>	6
<i>Håndtering af digitale opgavebesvarelser i netprøver.dk</i>	6
EVALUERING AF OPGAVER OG BESVARELSER.....	6
CENSORMØDET	6
<i>Ved mistanke om snyd</i>	7
<i>Votering på censormødet</i>	7
<i>Voteringsprocedure</i>	8
<i>I tilfælde af uenighed mellem to censorer</i>	8
<i>Bekymring vedr. medcensor</i>	8
BEDØMMELSESKRITERIER.....	9

KLAGESAGSPROCEDURE	9
PROCEDURE FOR INDBERETNING AF HOLD	9
<i>Hvornår skal du som censor ikke reagere?</i>	9
<i>Hvornår skal du som skriftlig censor reagere?</i>	10
<i>Hvordan skal du reagere?</i>	11

TIDSPLAN – VIGTIGE DATOER

Primo maj: Udsendelse af allokeringsbreve

22.5. kl. 15.00-16.30: Virtuelt censorkursus for alle HF-censorer

23.5. kl. 15.00-16.30: Virtuelt censorkursus for alle STX-censorer

23.5.: Afvikling af skriftlige prøver i dansk HF

24.5.: Afvikling af skriftlige prøver i dansk HF

18.6.: Censormøde – afholdes fysisk i Messe C, Vestre Ringvej 101, 7000 Fredericia

Inden sommerferien: Udfyld og indsend evalueringsskema om opgavesæt og besvarelser

DET VIRTUELLE CENSORKURSUS

Den 22.5. og 23.5. afholdes der koncentrerede kurser for alle skriftlige danskensorer i hhv. hf og stx. Oplægget tager ca. en time, og herefter er der afsat en halv time til evt. spørgsmål. Kurset har til formål at forberede alle til de skriftlige prøver og sikre ensartet bedømmelse og klarhed omkring rammerne for bedømmelsen og voteringen. Det er forventningen, at dette vil lette voteringen ved censormødet og bidrage til en smidig afvikling i rettegrupperne. Kurset er for både nye og erfarne censorer, således at der sikres et fælles udgangspunkt.

Program:

- 1) Om den skriftlige censors opgaver og forpligtelser
- 2) Hvad skal man have forberedt, *før* man begynder at læse eksamensbesvarelserne
- 3) Hvor skal man holde sig orienteret *undervejs* i bedømmelsesperioden?
- 4) Indberetningspligt og -procedurer *i forbindelse med* censuren
- 5) Om eksamensgenrerne, bedømmelseskriterierne og helhedsvurderingen
- 6) Nedslag på autentiske besvarelser fra 2023
- 7) Spørgsmål
- 8) Særligt til nye censorer

Som udgangspunkt for pkt. 6 bedes alle på forhånd have læst og bedømt de to eller tre besvarelser, som I finder i enten [hf-mappen](#) eller [stx-mappen](#). Vælg den skoleform, I er censorer på.

Hf-opgaverne er fra d. 7. december 2023, og opgavehæftet [kan findes her](#).

Stx-opgaverne er fra d. 16. maj 2023, og opgavehæftet [kan findes her](#).

Karaktererne bedes indtastet her senest to døgn før kurset.

[Hf-karakterer](#)

[Stx-karakterer](#)

Censorkurset d. 22.5. for [hf-, dsa- og gif-censorer afholdes her](#). Hvis du bliver bedt om at oplyse kodeord: 406320.

Censorkurset d. 23.5. for [stx-censorer afholdes her](#). Hvis du bliver bedt om at oplyse kodeord: 254131.

Hvis man ikke har mulighed for at deltage i det virtuelle kursus, kan man fra d. 13.5. se et filmet oplæg. Det vil være tilgængeligt fra [i denne materialemappe](#).

Alle censorer forventes at have læst og bedømt de besvarelser, der er linket til ovenfor. Jeres bedømmelser indgår i den statistik, der danner afsæt for fagkonsulentens oplæg.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER TIL DE ENKELTE OPGAVER

Der er nedsat en lyn-censorgrupper, der i løbet af de første dage i bedømmelsesperioden læser og drøfter et udvalg af besvarelser fra repræsentative klasser fra hele landet. Disse censorer vil udveksle erfaringer på baggrund af de læste opgaver med fokus på spørgsmålene: Er der gennemgående vanskeligheder i elevernes forståelse af emne, opgaveformuleringer eller tekster? Er der noget, man som censor skal være særlig opmærksom på, når man læser besvarelserne? Er der elementer, vi bør møde med en højere grad af konduite og smidighed? Fra slutningen af uge 22 kan I få at vide, hvad I især skal være opmærksomme på i jeres møde med eksamensbesvarelserne. Opmærksomhedspunkterne kan I finde i [denne mappe](#). Vær opmærksom på, at dokumentet kan blive opdateret frem til d. 7.6.

I må naturligvis meget gerne skrive til mig, hvis I oplever andre gennemgående problemer eller udfordringer i besvarelserne, så vil jeg opdatere dokumentet med opmærksomhedspunkter.

RETTEPERIODEN

Det er afgørende, at alle skriftlige censorer grundigt forbereder sig på mødet med eksamensopgaverne.

Før censurarbejdet påbegyndes, skal censorer orientere sig i vejledningen [Den skriftlige eksamen og de tre eksamensgenrer i dansk stx og hf](#)

Dette dokument indeholder oplysninger om de enkelte genrer og af de kriterier, eksamensbesvarelserne skal vurderes ud fra. Desuden er der forslag til bedømmelsesark. *Bemærk, at der er tale om en justeret og udvidet udgave af den gamle censorvejledning!*

Der kan endvidere henvises til denne [FAQ med spørgsmål og svar til de tre eksamensgenrer](#).

Hvis man har behov for yderligere informationer om de skriftlige eksamensgenrer, kan der henvises til *Råd og vink* og *Lærereens hæfte*: [HF](#) og [STX](#).

Under fanen 'Opgavegenrer' i opgavesættene er genrerne som bekendt defineret i en mere kortfattet og elev-/kursistvenlig form.

Husk:

Selv 12-taller kan rumme mindre fejl og mangler ifølge karakterbekendtgørelsen. I danskbesvarelser vil det altid være muligt at pege på noget, som kan være bedre – enten formmæssigt eller indholdsmæssigt – også i gode besvarelser. Her er det vigtigt at hæfte sig ved den rummelighed, som de vejledende karakterbeskrivelser lægger op til. De kan findes i [vejledningerne til læreplanerne](#).

Kommunikation om opgavesæt og besvarelser

Der må ikke kommunikeres om konkrete elevbesvarelser før på censordagen. Det gælder både kommunikation med medcensor og med andre lærere fx i facebookgrupper.

Der skal også venligt, men bestemt, anmodes om, at de enkelte opgavetekster og opgaveformuleringer ikke gøres til genstand for drøftelser i offentlige fora af hensyn til elevernes retssikkerhed. Hvis I har noget, I vil drøfte eller spørge om, så skriv direkte til nico-lai.rekve.eriksen@stukvm.dk.

Som skriftlig censor skal man udøve pålidelig, ensartet og retfærdig bedømmelse. En censor har **tavshedspligt** jf. Bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser § 27, stk. 2, og det er **udelukkende** på censormødet d. 13. juni, at afgørelser vedr. bedømmelse og evt. formodning om plagiat finder sted.

Netadgang til prøven

Ifølge de to tillægsbekendtgørelser til Eksamensbekendtgørelsen er eleverne underlagt følgende regler:

§ 6. Stk. 3. Adgang til internettet under prøverne er ikke tilladt for eksaminanden, jf. dog stk. 4 og 5, medmindre der for den enkelte prøve er givet adgang hertil.

Stk. 4. Eksaminanden kan under en prøve, hvor adgang til internettet ikke er tilladt efter stk. 3, anvende internettet, for så vidt angår digital adgang til undervisningsmateriale, der på institutionens foranledning er blevet anvendt i undervisningen, og som fremgår af undervisningsbeskrivelsen, såfremt det ikke kan medbringes og opbevares lokalt.

Stk. 5. Egne notater og egne arbejder skal medbringes og opbevares lokalt under prøven. Eksaminanden har dog i tilfælde, hvor materialet har en sådan karakter, at det ikke kan opbevares lokalt, adgang til at tilgå materialet via internettet under prøven. (Bekendtgørelse om visse regler om prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser)

§ 1. Under en prøve i de gymnasiale uddannelser er det tilladt for eksaminanden at anvende hjælpemidler, herunder digitale, medmindre der for den enkelte prøve er fastsat begrænsninger.

Stk. 2. Det er dog ikke tilladt for eksaminanden til prøven at medbringe udstyr, herunder mobiltelefoner og lignende, med hvilket eksaminanden kan kommunikere, eller som kan etablere adgang til internettet. Ved en skriftlig prøve, hvor eksaminanden skal udarbejde og aflevere besvarelsen digitalt, er den enhed eller de enheder, hvormed eksaminanden udarbejder og afleverer besvarelsen, dog undtaget. [...] (Bekendtgørelse om adgangen til at medbringe og anvende udstyr, herunder digitale hjælpemidler, under prøver i de gymnasiale uddannelser)

Det betyder, at eleverne kun har adgang til læremidler og materialer, som fremgår af holdets undervisningsbeskrivelse, og som *ikke* kan opbevares lokalt på eksaminandens egen computer (fx en digital ordbog). En henvisning til en hjemmeside er således ikke nødvendigvis i sig selv et brud på reglerne om adgang til internettet, da det kan være oplysninger fra en hjemmeside, der er indgået i undervisningen, og som eleven har gemt på sin egen computer. Læs mere om formodning om snyd i afsnittet senere.

Anonymisering af opgaver

De skriftlige eksamensbesvarelser er anonymiseret i Netprøver. Det betyder, at censorer ikke kan se elevens navn, cpr-nr. eller hvilken institution, eleven går på. Censorerne skal i stedet identificere den enkelte besvarelse ud fra holdnavnet og det fortløbende elevnummer, som eleverne på et prøvehold tildeles i Netprøver. Bliver det nødvendigt for en censor at kontakte en prøveafholdende institution i forbindelse med bedømmelsen, fx hvis der mangler en besvarelse, så kontakter censoren [STIL-support](#) for at få oplyst navnet på institutionen. Anonymiseringen i Netprøver berører kun censorerne. Der ændres ikke i, hvad institutionens administration og ledelse kan se i Netprøver.

Håndtering af digitale opgavebesvarelser i netprøver.dk

Alle opgaver afleveres i Netprøver. Den enkelte censor er oprettet som bedømmer i systemet og kan logge på med NemID eller UNI-login. Opgaverne vil her være tilgængelige efter prøven, når de har været igennem både virus- og plagiatkontrol. På selve censordagen indskrives alle karakterer og elevernes opgavevalg i Netprøver.

EVALUERING AF OPGAVESÆT OG BESVARELSER

Censorerne bedes udfylde det obligatoriske evalueringsskema inden sommerferien. Evalueringerne er et vigtigt redskab for opgavekommissionernes arbejde med næste års opgavesæt og arbejdet med fagets skriftlige dimension i det hele taget.

Links til evalueringsskemaer:

[STX](#)

[HF](#)

[DSA A](#)

[DSA B](#)

CENSORMØDET

Censormødet gennemføres i år fysisk og finder sted tirsdag den 18. juni 2024 fra kl. 11 på Messe C, Vestre Ringvej 101, 7000 Fredericia. Alt praktisk information herom har I modtaget direkte fra eksamenskontoret via jeres allokeringsbrev. Anden relevant information om afvikling af skriftlig eksamen findes derudover på [uvm.dk](#).

Ved mistanke om snyd

Alle opgaver er igennem plagiatskontrol i Netprøver, og den enkelte opgave får herefter en procentsats. **Den enkelte skole** undersøger på baggrund af procentsatsen opgaverne for plagiat, da der også kan være tale om fx citater m.v.

Hvis du som censor undervejs i læsningen af en opgave får **mistanke om snyd**, skal du **ikke kontakte den pågældende skole** eller medcensor. Censorerne skal på censordagen den 18. juni oprette en formodning i Netprøver med henvisning til vejledningen herom. Herefter er den eksamensansvarlige på institutionen ansvarlig for at følge op på sagen.

Til orientering skal snydeblanketten i Netprøver godkendes af begge censorer, før den kan ses af institutionens eksamensansvarlige.

Der **skal** fastsættes en karakter for alle besvarelser. Det gælder også besvarelser, hvor man har mistanke om snyd. Og mistanken skal ikke i sig selv føre til en lavere karakter. Det er efterfølgende rektors opgave at undersøge, om mistanken kan bekræftes. I givet fald bortfalder den karakter, som de to censorer er nået frem til, og eksaminanden bortvises fra den pågældende prøve.

Votering på censormødet

For at sikre konsensus og præcise bedømmelser af besvarelserne ift. læreplanens bedømmelseskriterier, indledes voteringen med en kort fælles drøftelse i censorgrupperne. Her kan man vælge at diskutere bedømmelsen af udvalgte besvarelser, der har været svære at bedømme, og som har givet anledning til særlige overvejelser ift. karakterforslag. Det kan også være en diskussion om problematiske/udfordrende opgaver og andre relevante opmærksomhedspunkter i prøvesættet, I måtte have brug for at vende med jeres fagfæller. Denne fælles kvalificerende diskussion afvikles således *før* selve voteringen påbegyndes.

Det er vigtigt, at al votering tager afsæt i læreplanens bedømmelseskriterier og vejledningens uddybning af bedømmelseskriterierne, så vi sikrer en ensrettet national standard.

Voteringsprocedure

Censorerne voterer årets opgavebesvarelser parvis i rettegrupperne. I rettegrupperne aftales indbyrdes, hvordan voteringen struktureres.

Konkret voteres ved, at 1. censor spiller ud med sin karakter, hvorefter 2. censor fremsætter sin, og man finder enighed. Herefter indtastes karaktererne samt elevernes opgavevalg i Netprøver for hvert hold, hvorefter begge censorer godkender.

Som 2. censor er man forpligtet til at læse besvarelserne ligeså grundigt som 1. censor. Det er ikke tilladt at bytte censorroller.

I tilfælde af uenighed mellem to censorer

Det er **ikke en mulighed**, at to censorer afleverer forskellige karakterer. Hvis to censorer ikke kan blive enige trods ihærdige forsøg, der blandt andet indbefatter genlæsning af besvarelsen, sker karakterfastsættelsen efter reglerne i Karakterbekendtgørelsen. Det betyder, at uenighed om to på hinanden følgende karakterer fører til, at eleven får den højeste af de to karakterer. Fagkonsulenten må ikke inddrages i bedømmelsen, men man kan kontakte fagkonsulenten i forbindelse med principielle problemstillinger.

Bekymring vedr. medcensor

Hvis du oplever *gentagne* problemer med en medcensor, anmodes du om at sende et bekymringsbrev til fagkonsulenten, som så vil følge op på sagen. Det kan dreje sig om:

- Store og gentagne uenigheder om karakterniveauet
- En medcensor, der møder stærkt uforberedt op og fx ikke har orienteret sig i de relevante styredokumenter
- Formodning om, at medcensor kun har læst besvarelserne overfladisk eller slet ikke har læst dem, han/hun er 2. censor på
- En medcensor, der konsekvent nægter at genbesøge opgaver, hvor der er uenighed om bedømmelsen
- En medcensor, der ved uenighed på mere end én karakter, insisterer på at bestemme eksamenskarakteren ud fra gennemsnittet af de to karakterer
- Kritisabel kommunikation, fx manglende lydhørhed eller en nedsættende tone.

Bekymringsbrevet skal indeholde:

- Eget og medcensors navn
- En kort beskrivelse af problemet.

Bekymringsbreve behandles naturligvis i al fortrolighed.

BEDØMMELSESKRITERIER

Som censor skal du vurdere den samlede målopfyldelse, eksaminanden viser, ved at anlægge en **helhedsvurdering**. Det er vigtigt at være opmærksom på den enkelte besvarelses styrker og svagheder, og på at en konkret besvarelse kan vise opfyldelse af flere faglige mål, selvom andre faglige mål ikke nødvendigvis opfyldes.

Eksaminanderne skal svare på alle dele af opgaven, men censor skal være åben over for, at man kan vægte delene forskelligt. Der kan anlægges forskellige perspektiver i besvarelsene, og eksaminanden skal kunne finde sin egen indfaldsvinkel til at besvare prøven.

Censor må således være åben for forskellige løsninger og synspunkter. Som censor skal du derfor være eksaminandens "advokat" ved at have en positiv holdning til bedømmelsen og også have blik for det, eksaminanden faktisk mestrer.

Bedømmelsen af eksaminandens besvarelse tager altid udgangspunkt i fagenes læreplan, hvori punkt 4.3 angiver, hvilke bedømmelseskriterier der lægges til grund for bedømmelsen af opgaverne. Der henvises desuden til de [vejledende karakterbeskrivelser for de fire vurderingskriterier i vejledningen](#) s. 18 ff.

KLAGESAGSPROCEDURE

- Kun elever (ikke lærere) kan klage, og det foregår ved at klage til rektor
- Rektor kan afvise en klage eller sende den videre til de to censorer
- Censorerne udarbejder på baggrund af elevens klage hver for sig en faglig udtalelse. Disse udtalelser indgår i rektors vurdering af, om der er behov for ombedømmelse. Eksaminanden tilbydes ombedømmelse, hvis der skønnes at være berettiget tvivl om bedømmelsen
- En elev kan klage over rektors afvisning af klagen.
- En ombedømmelse kan føre til en lavere karakter.

PROCEDURE FOR INDBERETNING AF HOLD

Hvornår skal du som censor *ikke* reagere?

- Ved enkeltstående svage besvarelser
- Alarmerende lave gennemsnit (de fremgår af eksamensstatistikken)

Den gode censor:

- har bred og god indsigt i fagets identitet, formål, og metoder
- underviser selv rutineret efter de faglige mål
- er opmærksom på de kvaliteter, de enkelte besvarelser indeholder
- er *fair*: retfærdig og rummelig, *kills his/her darlings...*

- Tegnsætnings-, bøjnings- og stavefejl med mindre, der er et tydeligt mønster på holdet, og der er en klar formodning om, at undervisningen ikke har haft sigte på at arbejde med og afhjælpe problemerne
- Kedeligt, upersonligt sprog
- Enkelte skrivehandlinger eller delelementer, der ikke er på plads hos eleverne, fx at skrive en vinklet indledning, forkert citationspraksis, forstyrrende brug af fodnoter, intetsigende mellemrubrikker o.l.

Hvornår skal du som skriftlig censor reagere?

Som skriftlig censor skal du reagere, hvis du identificerer nogle tydelige, gennemgående og graverende fejlmønstre på det samme hold. Dette gælder konkret ved:

- 1) Åbenlys mangelfuld eller forkert undervisning. Åbenlys mangelfuld undervisning i dansk kan afsløre sig gennem gennemgående udpræget misforståelse af genrer og skrivehandlinger, fx
  - stile skrevet i punktform
  - hvis eleverne skriver den gamle kronikstil i stedet for debatterende artikel
  - at alle elever besvarer den samme opgave og tydeligt og uselvstændigt følger den samme skabelon.
- 2) Gennemgående meget lavt fagligt niveau, fx
  - stærkt mangelfuld litteraturhistorisk viden
  - stærkt mangelfuld metodisk bevidsthed
  - manglende eller stærkt mangelfuld anvendelse af centrale faglige begreber.
- 3) Gennemgående meget ringe og meningsforstyrrende sprog, som vidner om, at undervisningen ikke har haft sigte på at arbejde med elevernes sproglige problemer
- 4) Gentagne brud på reglerne om brug af internettet på det samme hold; konkret gælder det, at I skal reagere, hvis ca. $\frac{1}{4}$ af holdet eller derover utvivlsomt har været på nettet under prøven. *Her skal du både sammen med din censorkollega udfylde en snydeformodning for hver elev samt lave en indberetning.*
- 5) Ved gentagne eksempler på plagiat; konkret gælder det, at I skal reagere, hvis ca. $\frac{1}{4}$ eller derover utvivlsomt har plagieret deres besvarelser. Plagiat vil i de fleste tilfælde afsløres af plagiatkontrollen i Netprøver. *Her skal du både sammen med din med-censor udfylde en snydeformodning for hver elev samt lave en indberetning.*
- 6) Ved opdagelse af, at elever på tværs af skoler har afleveret (dele af) den samme besvarelse. *Her skal du både sammen med din censorkollega udfylde en snydeformodning for hver elev samt lave en indberetning.*

Hvordan skal du reagere?

Du skal udfylde en formular, som du finder under [Censorindberetning](#) på BUVMs hjemmeside

Jeg vil ønske jer alle en god rette- og eksamensperiode. Og en rigtig dejlig ferie, når den tid kommer.

Med venlig hilsen – og god arbejdslyst

Nicolai Rekve Eriksen, fagkonsulent

Tlf.: 51 70 95 78

E-mail: Nicolai.Rekve.Eriksen@stukuvvm.dk